

SYLABUS
dotyczy cykliów kształcenia: 2021-2023, 2022-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/ MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa jednostki realizującej kierunek studiów podyplomowych	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot/ moduł	Instytut Pedagogiki
Nazwa studiów podyplomowych	logopedia
Poziom kształcenia	studia podyplomowe
Semestr studiów/ kursu	rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język kształcenia	polski
Koordinator	dr Małgorzata Zaborniak-Sobczak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej	dr Małgorzata Zaborniak-Sobczak

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Praktyki	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
10								1

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku)

Zaliczenie bez oceny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak wymagań wstępnych; przedmiot prowadzony od poziomu zerowego

3. ELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu/ modułu

C ₁	zdobycie przez słuchaczy wiedzy na temat zakresu badań pedagogiki specjalnej (podstawowe pojęcia, metodologia badań, zasady terapii)
C ₂	dostarczenie słuchaczom wiedzy na temat systemu szkolnictwa specjalnego i opieki wychowawczej dzieci z niepełnosprawnością w Polsce
C ₃	poznanie możliwości wykorzystania wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej w logopedii

3.2. Efekty uczenia się dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu/ modułu	Odniesienie do efektów uczenia się
EK_01	Słuchacz/ka zna terminologię używaną w pedagogice specjalnej i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych; zna umiejscowienie pedagogiki wśród dziedzin nauk społecznych i humanistycznych, zakresy pedagogiki, paradygmaty pedagogiczne, podstawowe pojęcia pedagogiczne, w tym wychowania, kształcenia, edukacji i samowychowania; ma wiedzę o przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach pedagogiki z innymi dyscyplinami naukowymi, zwłaszcza logopedią; ma uporządkowaną wiedzę psychologiczno-pedagogiczną odnoszącą się do sfery rozwoju, wychowania i kształcenia; ma wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących	K_Wo4 NW2
EK_02	Słuchacz/ka ma podstawową wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych i pomocowych; wie, jakie szanse i możliwości edukacyjne ma dziecko niepełnosprawne, zwłaszcza z opóźnieniami w procesie przyswajania mowy; zna zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami	K_Wo4 NW5 NW8 NW9
EK_03	Słuchacz/ka zna zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przezwyciężania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice	K_Wo4
EK_04	słuchacz wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych; planuje organizację opieki dziecku z	K_Uo4 NW10

	niepełnosprawnością intelektualną, a także ocenia przydatność typowych metod i procedur do realizacji zadań związanych z opieką logopedyczną nad dzieckiem niepełnosprawnym, w szczególności – z zaburzonym rozwojem mowy; umie zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, zaprojektować działania profilaktyczne w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty, zdiagnozować potrzeby edukacyjne ucznia i zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie w zakresie terapii logopedycznej; zna prawa osoby z niepełnosprawnością	
EK_05	Słuchacz/ka ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym (współpraca z nauczycielami, różnymi specjalistami, otoczeniem pacjenta), okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych polegających na organizowaniu opieki i pomocy dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych (edukacja włączająca)	K_Ko2 NK4 NK7

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Geneza pedagogiki specjalnej, modelowe strategie, paradygmaty współczesnej pedagogiki specjalnej.
Uszkodzenie – niepełnosprawność – upośledzenie funkcjonowania społecznego. Wyjaśnienia terminologiczne i współczesne klasyfikacje niepełnosprawności.
Miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk o człowieku, w systemie nauk pedagogicznych i jej powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi. Działy i dziedziny pedagogiki specjalnej. Rozszerzenie się zakresu pedagogiki specjalnej.
Przedmiot i podmiot pedagogiki specjalnej. Współczesne koncepcje pedagogiki specjalnej – umiejscowienie problemów osób z niepełnosprawnością w podmiotowej, integracyjnej i normalizacyjnej perspektywie życia, rozwoju, zaspokajania specjalnych potrzeb. Problemy autonomii, integracji społecznej i normalizacji życia osób z niepełnosprawnością w środowisku – uprzedzenia i stereotypy.
Wsparcie społeczne i systemowe działania społecznego wsparcia w opiece i terapii, rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Wsparcie wczesnorozwojowe (WI, WWR) – założenia, podstawa prawna. Problemy poradnictwa w procesie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością.
Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnością – rozwiązania prawne i organizacyjne. Integracja szkolna a inkluzja/edukacja włączająca.

3.4. Metody dydaktyczne

- Wykład,
- prezentacja multimedialna,
- metody pogładowe,
- metody podające

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

EK (efekt uczenia się)	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć
EK_01	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.
EK_02	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.
EK_03	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.
EK_04	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.
EK_05	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.
EK_06	obserwacja ciągła, ocena wypowiedzi w dyskusjach po wykładach i w czasie konsultacji	w.

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywna obecność na zajęciach; Czytanie zadanych lektur;
Test sprawdzający na zakończenie wykładów (na zaliczenie wymagane jest 65% poprawnych odpowiedzi)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY SŁUCHACZA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	10 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	
• przygotowanie do zajęć,	8
• studiowanie literatury przedmiotu	10
SUMA GODZIN	30
Sumaryczna liczba punktów ECTS:	1

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

Wymiar godzinowy:	Nie dotyczy
Zasady i formy odbywania praktyk:	Nie dotyczy

LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Chrzanowska I. (2015). *Pedagogika specjalna: od tradycji do współczesności*. Kraków: Impuls.
- Dykcik W. (red.). (2010). *Pedagogika specjalna*. Poznań: UAM.
- Krupa B., Sowa J. (2021). *Pedagogika specjalna. Zarys tematyki*. Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe FOSZE.
- Smith D. D. (red.). (2009). *Pedagogika specjalna. Podręcznik akademicki*, t.1, t. 2. Warszawa: PWN.

Literatura uzupełniająca:

- Armstrong D., Armstrong A. C., Spandagou I. (2011). Inclusion: by choice or by chance?, *International Journal of Inclusive Education*, 15(1), 29-39.
- Kijak R., Podgórska-Jachnik D., Stec K. (2020). *Niepełnosprawność. Wyzwania. Praca socjalna*. Warszawa: Difin.
- Obuchowska I. (red.). (2008). *Dziecko niepełnosprawne w rodzinie*. Warszawa: WSiP.
- *Special educational needs and disability code of practice: 0 to 25 years. Statutory guidance for organisations which work with and support children and young people who have special educational needs or disabilities*, (2015). Department for Education & Department of Health.
- Zaborniak-Sobczak M., (2021). *Quo vadis polska edukacja? Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w doświadczeniach i opiniach nauczycieli Podkarpacia: wybrane problemy*. Rzeszów: UR.
- Zaborniak-Sobczak M., Bieńkowska K.I., Grot-Mrozicka M. (2021). *Wsparcie wczesnorozwojowe dzieci z uszkodzeniem słuchu i ich rodzin*, W: *Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci: konteksty teoretyczne i praktyczne rozwiązania*, K. Plutecka, A.K. Czyż (red.nauk.), Kraków: Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, s. 199-229.
- Zaborniak-Sobczak M., Konstytucyjne prawo do nauki uczniów z niepełnosprawnością i jego realizacja w systemie szkolnictwa ogólnodostępnego, *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 2022, nr 5, 303-314.

Wybrane przez studenta wg zainteresowań ARTYKUŁY z czasopism:

- Człowiek-Niepełnosprawność-Społeczeństwo
- <https://cnsonline.pl/resources/html/cms/MAINPAGE>
- Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej
- WWW.niepelnosprawnosci.ug.edu.pl
- Niepełnosprawność i Rehabilitacja
- [Kwartalnik Niepełnosprawność i Rehabilitacja | IPiSS](http://Kwartalnik.Niepelnosprawnosci.i.Rehabilitacja.IPiSS)